

Golf má před sebou skvělou **BUDOUCNOST!**

Není to tak dávno, kdy jsme si na těchto místech povídali s autorem projektu hřiště Celtic Manor – hřišti, které v roce 2010 hostilo snad nejnapínavější Ryder cup v historii soutěže -, Rossem McMurreym. Ross stejně jako náš aktuální host jsou zastřešeni institucí European Golf Design (EGD). Představujeme vám Jeremyho Slessora, t. č. ředitele této instituce.

Jsem rád, že p. Slessor přijal mé pozvání ke krátkému interview, ve kterém se společně s ním můžeme zamyslet nad současnými trendy a vývojem golfu, nad ekonomickou situací a prognózou další budoucnosti nejen výstavby golfových hřišť, ale i golfu obecně. Vzhledem k jeho postavení a zkušenostem je pochopitelné, že je Jeremy velmi vyhledávaným řečníkem na mnoha konferencích a odborných sympoziích stejně jako odborným přispěvatelem mnoha publikací a periodik.

Jeremy, děkuji, že jste přijal mou žádost o interview! Je zřejmé, že se nové golfové projekty kvůli ekonomické situaci v západním světě přesunuly do Asie, na Střední východ a částečně také do některých částí Afriky. Zajímalo by mě, jestli se v souvislosti s těmito novými klienty setkáváte s odlišnými požadavky, jak by mělo golfové hřiště vypadat ve smyslu designu? Je to odlišné od západní části světa?

Jestliže vyjdeme z toho, že každé golfové hřiště má být přátelské a má reflektovat nebo ještě lépe respektovat své okolí, místo, do kterého je projektováno a ve kterém bude dlouhá desetiletí

zakomponované, pak nemohu tvrdit, že bych zaznamenal požadavky na změnu a způsob, jakými by mělo být golfové hřiště projektováno. Jistě, každý investor je jiný a každá lokalita je unikátní, ale základní principy golfového designu zůstávají stále platné nehledě na místo, do kterého se hřiště projektuje, nebo část světa, ve které bude postaveno.

Každý investor je jiný a každá lokalita je unikátní, ale základní principy golfového designu zůstávají stále platné nehledě na místo, do kterého se hřiště projektuje, nebo část světa, ve které bude postaveno.

Zaznamenal jste, že by se golfový design přizpůsoboval novým destinacím, novým kulturám, jiné krajině, jiné životní filozofii nebo jinému životnímu rytmu obecně?

Odpověď je v podstatě stejná. Jestliže chceme, aby náš design byl ohleduplný k okolí, tedy zahrnul do sebe vlivy okolní krajiny, pak jako projektanti intuitivně reagujeme na místní krajinu a kulturu. Ve skutečnosti design hřiště nejvíc ovlivňuje právě krajina. Kultura, region a filo-

zofie mohou hrát svou roli také, ale nikterak zásadní.

Jak ovlivnila celosvětová ekonomická recese a krize golfové projekty a jejich rozpočty? Zaznamenal jste, že by krize změnila požadavky klientů?

Současná ekonomická situace bezesporu zasáhla celé odvětví golfového průmyslu. Bohužel to znamená, že drtivá většina projektů malého a středního objemu se vytratila. Díky této skutečnosti přestal být golf jako hra popularizován, méně se informace o něm dostávají k potenciálním budoucím hráčům, jak bychom si všichni přáli. Potřebujeme nové hráče. U současných projektů, tedy těch, které jsou právě v přípravě, jsou klienti extrémně citliví a opatrní na plnění rozpočtu a jeho udržení v rámci stanovených mantinelů. Jsou si více než dříve vědomi hodnoty investovaných peněz.

A jak golfoví projektanti na takovou situaci reagují?

Ačkoli zaznamenáváme mírný nárůst v počtu projektů, které se posunuly z fáze předběžných

JEREMY SLESSOR

– žádný benjamín

Jeremy není v golfovém světě žádným nováčkem. Již v roce 1976 se podílel na mnoha projektech a stavbách v Evropě i v USA. Před dokončením svých studií na Michiganské Státní Univerzitě v oboru greenkeeper pracoval na několika hřištích ve Velké Británii. Jeho skutečná kariéra začala až po dokončení zmíněného studia. Jeremy byl přijat do slavné projekční kanceláře Robert Trent Jones Sr. nejdříve jako manager, odpovědný za výstavbu několika současných projektů, velmi záhy se ale posunul do pozice Design Associate a Senior Projects Coordinatora. Do češtiny přeloženo se z Jeremyho stal projektant golfových hřišť. A protože jeho největším projektem v té době byl slavný Alabama State Retirement Fund, koordinovaný a projektovaný právě Robertem Trentem Jonesem (projekt a výstavba 18 golfových hřišť pod jednou smlouvou), který měl Jeremy za RTJ na starost, stala se jeho základnou Amerika. Menší součástí jeho práce v RTJ byla koordinace evropské kanceláře sídlící ve Španělsku. Jeremy vstoupil do EGD v roce 1994, dva roky po jeho založení. Pod jeho vedením se z EGD stala velmi renomovaná projekční kancelář, která si i v době velkého ekonomického útlumu posledních let dokázala udržet významný počet projektů.

www.egd.com

studií do fáze projektové přípravy, stále máme pár projektů, které se teprve připravují na zahájení výstavby. Pokud investor není připraven „nakupovat“, logickou odpovědí developera je pozdržet zahájení projektů do doby, než se situace a nálada na trhu změní.

A jak je to u současných hřišť? Zaznamenáváte jako EDG zvýšené množství požadavků na jejich redesign, když je méně nových projektů?

Jistě, pokud bych porovnával absolutní čísla, pak projektů redesignu je víc než dříve. Obecně je u velkých developerů dominantní obchodní model, kde golfové hřiště plní funkci přidané hodnoty k něčemu rozsáhlejšímu a je spíše marketingovým bonusem, který pomáhá prodávat. A právě kvůli ekonomické situaci nebyl tento model aplikován u všech projektů, u kterých by ho za normální situace použili. Stále máme klienty, kteří otevírají golfové hřiště v rámci předpokládané podpory prodeje většího developerského produktu, ale upřímně je jich velmi málo. Vzhledem k poklesu absolutního čísla projektů ve výstavbě tito developeři na situaci mohou vydělat nízkou pořizovací cenou výstavby. Nedostatek práce stlačil ceny v rámci konkurence mezi stavebními firmami na úplně minimum.

Pohled na jeden z greenů Ryder Cupového hřiště Twenty Ten course v Celtic Manor, design EGD

Osmnáctý green nově otevřeného projektu the Dutch – Montgomerie course ve spolupráci s Colinem Montgomerie, design EGD

Změnili jste v rámci EGD některé postupy při projektování golfových hřišť v reakci na ekologické výzvy a principy udržitelného rozvoje?

Golf je skvělým příkladem projektů udržitelného rozvoje..., pokud je ovšem uplatňován na základě správných pravidel. Tímto tématem se také zabývá instituce Golf Environment Organisation (GEO). V současné době probíhá testování a vyhodnocování principů udržitelné údržby golfového hřiště a udržitelného rozvoje golfu v rámci výstavby nových projektů. Samozřejmě že tohle všechno může dobře a korektně fungovat jediné v případě, když ti, kteří jsou zodpovědní za údržbu, chápou své povinnosti, rozumějí přírodním zákonitostem a správně je dokáží i v praxi aplikovat. Golf může být skvělým přínosem pro biodiverzitu lokality a má velký potenciál přispět k sociální a ekonomické stabilitě oblasti. Samozřejmě že pokud je špatně projektován, špatně postaven a špatně provozován, může mít velmi negativní dopad na své okolí. Proto je nyní velkou prací GEO určit, které projekty nejdou správnou cestou, nenásledují oficiální doporučení GEO. Ve spolupráci se státní správou a veřejností je pak na zástupce těchto hřišť třeba vytvořit tlak a přesvědčit je, aby se vrátili zpět na cestu udržitelného rozvoje, tedy na cestu výhodnou pro golfovou, ale i naši, budoucnost.

Jaké má projektant v ruce nástroje, když chce zatraktivnit golfové hřiště pro mládež?

Nástrojů máme opravdu hodně. Za prvé se musíme všichni, kdo v golfu pracujeme, snažit, abychom ho zpřístupňovali široké veřejnosti, nejen mladým lidem. Myslím, že hlavní překážkou v tomto přesvědčování je skutečnost, že golfová hra trvá moc dlouho, dále ten, že kdo chce začít hrát golf, musí utratit hodně peněz, než se vůbec dostane na hřiště. A golfové kluby a golfové hřiště toho obecně nedělají mnoho pro to, aby získaly nové členy nebo hráče. Nevím přesně, jaká je situace v České republice, ale ve Velké Británii je velmi mnoho klubů a hřišť, které mladé hráče a vůbec děti s příliš otevřenou náručí nevitají. Možná to v mnoha případech není úmyslné (i když si myslím, že v mnoha případech tomu tak naopak je), ale když se vcítíme do situace teenagera, který chce začít, má před sebou hodně překážek. Hřiště mají striktně daný dress code, který absolutně nereflektuje současnou módu, kterou si mladí lidé oblékají. Stanovuje omezení startovacích časů pro mladé hráče na odpolední, až večerní časy, což ve skutečnosti znamená, že v zimních měsících, kdy je zima a brzy tma, není možné dokončit celé hřiště. Nebo – a to je zdaleka nejhorší –, v mnoha klubech ani není nikdo, kdo by je vůbec ke hře pozval, přitáhl, kdo by pro ně připravil a zajistil adekvátní dětský program

a tak je motivoval. Začít hrát golf může být pak pro děti i mladé lidi velmi skličující vyhlídka.

Jakou má golf a golfová architektura podle vás budoucnost?

Myslím si, že golf má před sebou skvělou budoucnost. Musíme se umět podívat za horizont současné situace, za dnešní problémy a uvědomit si, že golf se hraje stovky let a minimálně stejně tak dlouho se ještě hrát bude. Ano, musíme pracovat tvrději, abychom přesvědčili více lidí, aby začali hrát. Do jisté míry mohou svým dílem masivnímu rozvoji golfu pomoci i golfoví projektanti. A to tak, že budou projektovat hřiště, která budou zábavná pro širokou veřejnost, pro co nejvíc hráčů. Je velmi snadné vyprojektovat obtížné hřiště, protože dnes již víme, jak můžeme potrápit nebo naopak potěšit ty nejlepší hráče. Ale podstatné je zároveň umožnit méně zdatným hráčům, aby si hřiště a hru užili, a tedy – a to je nejdůležitější – docílit toho, aby se na hřiště vraceli.

Myslíte si, že golfový boom je už za námi, anebo můžeme očekávat jeho návrat?

Jestli vůbec nějaký golfový boom ještě uvidíme, pak to bude na rozvíjejících se trzích,

Jeremy Slessor během návštěvy stavby hřiště Casa Serena v Kutné Hory na podzim v roce 2006

Pohled na jamku č. 7 čerstvě otevřeného hřiště PGA National Russia, design EGD

Co je to EUROPEAN GOLF DESIGN?

Projektční kancelář golfových hřišť European Golf Design byla založena v roce 1992 jako společnost vlastněná současně European Tour a IMG. European Golf Design si od svého založení získala mezinárodní renomé a respekt především díky mnoha úspěšně dokončeným projektům golfových resortů, klubových i turnajových hřišť. Golfová hřiště projektovaná pod hlavičkou EGD jsou pravidelně velmi vysoce hodnocena odbornou veřejností i hráči samými. Hřiště EGD se také pravidelně umísťují na prvních místech žebříčků nejlepších Evropských hřišť. Cílem a vizí EGD je skrze kvalitní služby a výjimečný design pomoci svým klientům zajistit rentabilitu, návratnost a ziskovost vložené investice do projektu. Klienty společnosti jsou nejen privátní osoby, ale i nadnárodní hotelové řetězce a developerské velké obytné komplexy, jejichž součástí je golfové hřiště. Dlouhou dobu stojí za úspěchem této značky také její současný ředitel Jeremy Slessor. www.egd.com

Nabízí EGD stále nové pracovní příležitosti pro golfové projektanty? Je těch talentovaných a zkušených na trhu dostatek? Nebo se kvůli poklesu počtu nových projektů snižuje i zájem o obor golfová architektura?

V tomto směru máme stálý a pravidelný přísun poptávek po práci od neuvěřitelně talentovaných golfových projektantů, kteří bohužel v současné situaci nejsou schopni najít si práci. Stále nám také chodí mnoho a mnoho dotazů od nových zájemců mimo obor, kteří by se rádi začali golfové architektuře věnovat. Takže si myslím, že zájem o obor a o pracovní pozici golfový projektant je stále překvapivě velmi vysoký. My, kteří jsme si vědomi, jak velké máme štěstí, že můžeme v tomto oboru pracovat, chápeme, proč je tak vyhledávaný. Golfová architektura je zkrátka skvělá práce.

Co byste doporučil klientovi, který by chtěl postavit 18jamkové hřiště v Evropě a má dostatek všech potřebných zdrojů, avšak váhá, protože si není jist návratem své investice. Kde je podle vás ta pomyslná hranice mezi úspěšným projektem a zmařenou investicí v golfovém projektu?

Důležité je, aby si byl developer jistý, že je jeho obchodní model správný, fungující a produkt (a je jedno, jestli je to golfové hřiště, vilová zástavba, hotel nebo všechno dohromady) je vhodný pro ten který trh. Je nutné si vše dobře prověřit, spočítat ještě předtím, než se rozhodne investovat jakékoli peníze. Pokud je tohle všechno

no v pořádku, jsem přesvědčen, že v současné době existuje poptávka po takových projektech. Po několika letech opatrnosti a strohosti se ti, kteří mají k dispozici hotovost, pomalu rozhlíží, kam by své finanční prostředky mohli efektivně investovat. Pojďme se společně pokusit postavit golf mezi ta odvětví, o která je mezi takovými investory zájem.

Ano, máte naši plnou podporu a jako časopis pro to také děláme maximum. Tak hodně štěstí, více takových projektů a děkujeme za rozhovor!

Jeremy Slessor a autor článku Jakub Červenka během podzimní návštěvy při spolupráci na projektu Casa Serena, design EGD

ale podle mého názoru určitě ne v západní Evropě a v USA. Otázkou zůstává, jestli bude alespoň z poloviny takový, jaký jsme zažili ve druhé polovině 20. století v západní části světa.